

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 08.4.2003
KOM(2003) 176 slutlig

2003/0068 (CNS)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

**OM RIKTLINJER FÖR MEDLEMSSTATERNAS
SYSSELSÄTTNINGSPOLITIK**

(framlagt av kommissionen)

MOTIVERING

En fullständig revidering på grundval av en omfattande utvärdering och av Europeiska rådets riktlinjer

Enligt artikel 128.2 i fördraget skall riktlinjerna för medlemsstaternas sysselsättningspolitik antas varje år på grundval av ett förslag från kommissionen.

I detta förslag läggs fullständigt reviderade riktlinjer fram, på grundval av en omfattande utvärdering som kommissionen och medlemsstaterna gjort av erfarenheterna under sysselsättningsstrategins fem första år. Utvärderingen presenterades i ett meddelande av den 14 januari 2003, i vilket kommissionen redogjorde för sin syn på den europeiska sysselsättningsstrategins framtid och på prioriteringsområdena i de nya sysselsättningsriktlinjerna¹. De omfattande debatter och samråd som under 2002 och den första delen av 2003 förts med samtliga EU-institutioner och andra viktiga berörda parter, bland annat det civila samhället, har beaktats i förslagen. Man har särskilt beaktat de viktiga bidragen från Europaparlamentet, bland annat resolutionen av den 25 september 2002 om bedömning av de framsteg som gjorts under fem år av den europeiska sysselsättningsstrategin, resolutionen av den 5 december 2002 om rationalisering av den årliga samordningen av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken samt resolutionen från februari 2003 om förberedelserna av Europeiska rådets vårmöte.

Vid Europeiska rådets vårmöte i Bryssel den 20-21 mars 2003 gavs tydliga anvisningar om framtidens sysselsättningsriktlinjer. Anvisningarna återspeglade bland annat de viktigaste synpunkterna som framfördes av rådet och kommissionen i den gemensamma sysselsättningsrapporten, som antogs den 6 mars 2003.

En strategi på medellång sikt för de nya utmaningarna på arbetsmarknaden

Riktlinjerna svarar mot behovet av en omarbetad sysselsättningsstrategi som tar hänsyn till den utvidgade Europeiska unionen och bättre uppnår Lissabonstrategins mål. Utvärderingen av de tidigare erfarenheterna har gett vid handen att den europeiska sysselsättningsstrategin på ett positivt sätt underbyggt sysselsättningsresultaten under de senaste åren. Den allt snabbare ekonomiska, sociala och demografiska utvecklingen, globaliseringen och kraven i den moderna ekonomin, liksom den kommande utvidgningen av EU, innebär emellertid stora utmaningar för sysselsättningen som man nu måste försöka hantera genom riktlinjerna.

I enlighet med begäran om ett rationaliserat förfarande är avsikten att sysselsättningsriktlinjerna skall vara mer stabila och inriktade på uppnående av de delmål som fastställdes i Lissabon med 2010 som tidsperspektiv. Även om riktlinjerna fortfarande utfärdas varje år i enlighet med bestämmelserna i fördraget bör det endast göras minimala ändringar i dem före halvtidsutvärderingen 2006. En sådan stabilitet skulle gynnas av att riktlinjerna var färre och enklare och återspeglade de viktigaste gemensamma utmaningarna. I enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Bryssel 2003 borde tyngdpunkten läggas vid mer

¹ Den europeiska sysselsättningsstrategin i framtiden: En strategi för full sysselsättning och bättre arbetstillfällen åt alla. KOM(2003) 6 slutlig, 14.1.2003.

resultatstyrda riktlinjer som ger medlemsstaterna frihet att bestämma den lämpligaste kombinationen av åtgärder. Detta kräver att riktlinjerna underbyggs med passande kvantitativa mål.

Stöd för Lissabonmålen

Ett framgångsrikt genomförande av dagordningen från Lissabon innebär att medlemsstaternas sysselsättningspolitik på ett balanserat sätt skall främja tre mål som kompletterar och ömsesidigt stödjer varandra, nämligen full sysselsättning, kvalitet och produktivitet i arbetet samt social sammanhållning och integration. För att dessa mål skall uppnås krävs det att ytterligare strukturreformer inriktas på tio centrala och likvärdiga prioriteringsområden och att särskild uppmärksamhet ägnas åt styrningen av processen. Sysselsättningsriktlinjerna har därför delats in i tre delar, nämligen de tre övergripande målen för strategin, de tio centrala prioriteringsområdena för strukturreformerna och behovet av att förbättra genomförandet och styrningen av processen. Alla dessa tre delar av sysselsättningsriktlinjerna bör återspeglas i de nationella handlingsplanerna och övervakas på EU-nivå.

Prioriteringsområdena utformade för att hantera befintliga och nya utmaningar

Kontinuiteten inom de olika prioriteringsområdena garanteras av det faktum att många av de tidigare riktlinjerna och prioriteringsområdena också omfattas av de nya riktlinjerna. Som exempel kan nämnas aktivering och förebyggande, reform av skatte- och bidragssystemen, företaggaranda, anpassningsförmåga och balansen mellan flexibilitet och trygghet, samt lika möjligheter för alla. Allt större vikt läggs vid områden som livslångt lärande, aktivt åldrande, behovet av att öka utbudet av arbetskraft och motverka odeklarerat arbete.

Goda styrelseformer kräver att man bygger upp ett fungerande samarbete mellan de viktigaste berörda parterna och ett aktivt engagemang särskilt från de europeiska institutionerna, medlemsstaternas regeringar och parlamentsorgan, regionala och lokala myndigheter, arbetsmarknadens parter och det civila samhället. Behovet av att förbättra genomförandet av och styrelseformerna inom processen har fått större vikt i riktlinjerna.

Överensstämmelse och komplementaritet med de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken

Vid Europeiska rådets möte i Barcelona krävde man att processerna för samordning av politiken skulle rationaliseras bättre, så att tidsplanerna för antagandet av de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och gemenskapens ekonomiska politik och av riktlinjerna för sysselsättningen samordnas. Rådet konstaterade i sin rapport om rationalisering av den 3 december 2002 att målen för rationaliseringen bör vara att öka insynen och effektiviteten, undvika dubbelarbete och upprepningar vid utarbetandet av riktlinjerna samt att säkerställa enhetlighet, komplementaritet och konsekvens. Sysselsättningsriktlinjerna läggs därför fram som en del av ett paket som också inbegriper rekommendationerna om sysselsättningspolitiken och de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken. Detta paket skall enligt planerna antas av rådet i slutet av första hälften av 2003.

Det rationaliserade förfarandet innebär att den övergripande samordningen av den ekonomiska politiken i Europeiska unionen sker genom de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken, medan samordningen av sysselsättningspolitiken främst

sker genom de riktlinjer för och rekommendationer om sysselsättningen som utfärdas till medlemsstaterna. Vid Europeiska rådets möte i Bryssel 2003 framfördes ett önskemål om att sysselsättningsriktlinjerna och de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken skulle fungera enligt samma principer.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

OM RIKTLINJER FÖR MEDLEMSSTATERNAS SYSSELSÄTTNINGSPOLITIK

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 128.2 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag²,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande³,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁴,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande⁵,

med beaktande av Sysselsättningskommitténs yttrande, och

av följande skäl:

- (1) I artikel 2 i Fördraget om Europeiska unionen föreskrivs att unionen skall ha som mål att främja ekonomiska och sociala framsteg och en hög sysselsättningsnivå. I artikel 125 i EG-fördraget föreskrivs att medlemsstaterna och gemenskapen skall arbeta för att utveckla en samordnad sysselsättningsstrategi och särskilt för att främja en kvalificerad, utbildad och anpassningsbar arbetskraft och en arbetsmarknad som är mottaglig för ekonomiska förändringar i syfte att uppnå de mål som uppställs i artikel 2.
- (2) Efter Europeiska rådets extra möte om sysselsättning i Luxemburg den 20-21 november 1997 antogs rådets resolution av den 15 december 1997 om riktlinjer för sysselsättningen under år 1998⁶, vilken satte igång en mycket synlig process präglad av ett starkt politiskt engagemang och en bred enighet bland alla berörda parter.
- (3) Vid Europeiska rådets möte i Lissabon den 23-24 mars 2000 enades man om ett nytt strategiskt mål för Europeiska unionen, nämligen att bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning. Därför enades rådet om kvantitativa mål såväl för den totala

² EGT C ..., ..., s..

³ EGT C ..., ..., s..

⁴ EGT C ..., ..., s..

⁵ EGT C ..., ..., s..

⁶ EGT C 30, 28.1.1998, s. 1.

sysselsättningen som för kvinnor för 2010. Dessa mål kompletterades vid Europeiska rådets möte i Stockholm den 23-24 mars 2001 med delmål som skall nås senast i januari 2005 och med ett nytt mål för 2010 när det gäller sysselsättningen bland äldre kvinnor och män.

- (4) Europeiska rådet antog vid sitt möte i Nice den 7-9 december 2000 den europeiska sociala agendan, i vilken det anges att en återgång till full sysselsättning kräver en ambitiös politik för att öka sysselsättningsintensiteten, minska de regionala klyftorna, minska ojämlikheter och förbättra arbetets kvalitet.
- (5) Vid Europeiska rådets möte i Barcelona den 15-16 mars 2002 uppmanade man till en förstärkning av den europeiska sysselsättningsstrategin genom en kraftfullare, förenklad och bättre styrd process som har en tidsplan som anpassats till 2010 och som inbegriper Lissabonstrategins mål. Vid Europeiska rådets möte i Barcelona krävde man också att processerna för samordning av politiken skulle rationaliseras, så att tidsplanerna för antagandet av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och av sysselsättningsriktlinjerna samordnas.
- (6) Vid Europeiska rådets möte i Bryssel den 20-21 mars 2003 bekräftades det att sysselsättningsstrategin är det viktigaste redskapet när det gäller att förverkliga Lissabonstrategins mål för sysselsättning och arbetsmarknad, och att denna sysselsättningsstrategi och de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken, som utgör det övergripande samordningsredskapet för den ekonomiska politiken i gemenskapen, bör fungera enligt samma principer. Europeiska rådet yrkade på att riktlinjernas antal skulle begränsas, att de skulle vara resultatstyrda så att medlemsstaterna har frihet att bestämma den lämpligaste kombinationen av åtgärder och att de skulle underbyggas med lämpliga kvantitativa mål.
- (7) Sysselsättningsstrategin har utvärderats noggrant, bland annat genom en halvtidsutvärdering av strategin 2000 och en omfattande utvärdering 2002 av erfarenheterna under de första fem åren. Utvärderingen visade att det behövs kontinuitet i strategin för att de kvarvarande strukturella bristerna skall avhjälpas och för att man skall kunna anta de nya utmaningar som den utvidgade Europeiska unionen står inför.
- (8) Ett framgångsrikt genomförande av dagordningen från Lissabon innebär att medlemsstaternas sysselsättningspolitik på ett balanserat sätt skall främja tre mål som kompletterar och ömsesidigt stödjer varandra, nämligen full sysselsättning, kvalitet och produktivitet i arbetet samt social sammanhållning och integration. För att dessa mål skall uppnås krävs det att ytterligare strukturreformer inriktas på tio prioriteringsområden som hänger ihop med varandra och att särskild uppmärksamhet ägnas åt enhetlig styrning av processen. Reformen av politiken innebär att man måste integrera ett jämställdhetsperspektiv i genomförandeåtgärderna.
- (9) Den 6 december 2001 antog rådet ett antal indikatorer med vilka man skulle mäta tio dimensioner av investeringar i kvalitet i arbetet, och yrkade på att dessa indikatorer skulle användas vid övervakningen av de europeiska sysselsättningsriktlinjerna och rekommendationerna.
- (10) De aktiva och förebyggande åtgärderna bör bidra till att målen full sysselsättning och social integration uppnås genom att man ser till att arbetslösa och personer utanför

arbetskraften som vill arbeta har möjlighet att konkurrera och integreras på arbetsmarknaden.

- (11) Företagaranda och företagsinnovationer bör uppmuntras så att företagens möjligheter att skapa fler och bättre arbetstillfällen kan tillvaratas bättre. Medlemsstaterna har åtagit sig att genomföra Europeiska stadgan för småföretagen och arbetar för närvarande med en jämförande framgångsanalys av företagspolitiken.
- (12) Genom att skapa rätt balans mellan flexibilitet och trygghet kan man stödja företagens konkurrenskraft, öka kvaliteten och produktiviteten i arbetet och göra det enklare för företag och arbetstagare att anpassa sig till ekonomiska förändringar. Hälsan och säkerheten i arbetet måste höjas i enlighet med gemenskapens nya strategi för 2002-2006. Inom sektorer som fiske, jordbruk, byggindustrin, hälso- och sjukvård samt socialtjänster är riskerna för olycksfall i arbetet särskilt höga. En väsentlig del av balansen mellan flexibilitet och trygghet är att arbetstagarna har möjligheter att delta i utbildning och samtliga arbetstagares deltagande bör stödjas genom lämpliga mål, med hänsyn till avkastningen på det investerade kapitalet för såväl arbetstagare och arbetsgivare som hela samhället.
- (13) Det är av avgörande betydelse att man genomför enhetliga och övergripande strategier för livslångt lärande för att man skall uppnå målen när det gäller full sysselsättning, bättre kvalitet och produktivitet i arbetet samt större social sammanhållning. Vid Europeiska rådets möte i Barcelona hälsade man med tillfredsställelse kommissionens meddelande "Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande", där de viktigaste byggelementen i strategierna för livslångt lärande beskrivs, nämligen att arbeta i partnerskap, att ha insikt i efterfrågan på lärande, att se till att det finns tillräckliga resurser, att underlätta tillträdet till möjligheter till lärande, att skapa en lärandekultur och att sträva efter högsta kvalitet. Europeiska rådet uppmanade vid sitt möte i Lissabon till väsentliga ökningarna av investeringarna per capita i mänskliga resurser. För att öka investeringarna krävs det dels tillräckliga incitament för arbetsgivare och enskilda individer, dels att offentliga medel styrs till effektivare investeringar i mänskliga resurser inom allt slags lärande.
- (14) För att gynna den ekonomiska tillväxten, främja sysselsättningen och stödja de sociala trygghetssystemens stabilitet behövs det ett tillräckligt utbud av arbetskraft. I kommissionens och rådets gemensamma rapport "Öka andelen arbetstagare och främja ett aktivt åldrande"⁷ konstateras det att detta kräver att man utvecklar omfattande nationella strategier som planeras med hänsyn till livscykeln. Syftet med åtgärderna skall vara att tillvara sysselsättningspotentialen inom samtliga grupper, även kvinnor, äldre arbetstagare, funktionshindrade personer och invandrare. Vid Europeiska rådets möte i Barcelona enades man om att Europeiska unionen skulle sträva efter att före 2010 successivt höja den faktiska genomsnittliga utträdesåldern, dvs. då folk slutar arbeta, med cirka fem år. År 2001 uppskattades utträdesåldern vara 59,9 år.
- (15) Könsskillnaderna på arbetsmarknaden måste successivt undanröjas om EU skall kunna skapa full sysselsättning, höja kvaliteten i arbetet och främja social integration och sammanhållning. Detta innebär att man både måste integrera ett jämställdhetsperspektiv och vidta särskilda åtgärder för att skapa förutsättning för

⁷ Gemensam rapport från kommissionen och rådet "Öka andelen arbetstagare och främja ett aktivt åldrande", som antogs av rådet den 7 mars 2002.

kvinnor och män att komma in på arbetsmarknaden, antingen för första gången eller efter ett avbrott, och att stanna kvar på arbetsmarknaden. Vid Europeiska rådets möte i Barcelona enades man om att se till att det senast 2010 kan erbjudas barnomsorg för minst 90 % av barnen mellan tre år och den obligatoriska skolåldern och för minst 33 % av barnen under tre år. De faktorer som ligger bakom skillnaderna mellan könen vad gäller arbetslöshet och löner bör angripas så att målen för minskningen av klyftor av detta slag uppnås, utan att principen om löneskillnader enligt produktivitet och arbetsmarknadssituation ifrågasätts.

- (16) Genom att integrera mindre gynnade personer på arbetsmarknaden kommer man att skapa större social integration, högre sysselsättning och stabilare sociala trygghetssystem. De åtgärder som vidtas måste undanröja diskriminering, vara skraddarsydda efter individuella behov och skapa lämpliga arbetstillfällen genom att erbjuda arbetsgivarna rekryteringsincitament. Genom rådets beslut av den 3 december 2001 utsågs 2003 till Europeiska handikappåret⁸. Möjligheten att komma ut på arbetsmarknaden är en av de största prioriteringarna när det gäller funktionshindrade personer – en grupp som består av cirka 37 miljoner personer i EU och som i många fall både skulle kunna och vilja arbeta.
- (17) För att förbättra utsikterna för full sysselsättning och social sammanhållning bör balansen mellan inkomster från förvärvsarbete och inkomster från arbetslöshet eller perioder utanför arbetskraften vara sådan att den uppmuntrar människor att träda ut på arbetsmarknaden och stanna där och att den främjar skapandet av arbetstillfällen.
- (18) Med odeklarerat arbete avses ”varje betald verksamhet som till sin art inte är lagstridig men som inte anmälts till myndigheterna⁹”. Enligt en uppskattning i vissa studier utgör den informella ekonomin i genomsnitt mellan 7 % och 16 % av Europeiska unionens BNP. Odeklarerat arbete bör omvandlas till reguljärt arbete för att förbättra det allmänna företagsklimatet, kvaliteten i arbetet för de berörda personerna, den sociala sammanhållningen samt de offentliga finansernas och de sociala trygghetssystemens stabilitet. Förbättrade statistiska uppgifter om hur utbrett det odeklarerade arbetet är i medlemsstaterna och i EU bör prioriteras.
- (19) Vid Europeiska rådets möte i Barcelona välkomnades kommissionens handlingsplan för kompetens och rörlighet, och i rådets resolution av den 3 juni 2002 om kompetens och rörlighet uppmanas kommissionen, medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter än en gång att vidta alla nödvändiga åtgärder. Större yrkesmässig och geografisk rörlighet och bättre matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft kommer att bidra till att höja sysselsättningen och den sociala sammanhållningen. Möjligheterna att avlägsna flaskhalsar på arbetsmarknaden genom invandring bör allvarligt övervägas, men man måste också stödja ursprungsländernas långsiktiga utvecklingsmål.
- (20) Utvärderingen av de första fem åren av sysselsättningsstrategin visade att bättre styrelseformer är en förutsättning för att strategin skall vara effektiv i framtiden. För att man framgångsrikt skall kunna genomföra sysselsättningsåtgärderna krävs det samarbete på alla nivåer, medverkan av ett antal operativa tjänster och tillräckliga ekonomiska resurser som stöder genomförandet av riktlinjerna. Det är

⁸ Beslut 2001/903/EG, EGT L 335, 19.12.2001.

⁹ KOM(1998) 219 slutlig.

medlemsstaterna som har ansvar för det faktiska genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna och i detta ansvar ingår att garantera ett balanserat genomförande på den regionala och lokala nivån.

- (21) Effektivt genomförande av sysselsättningsriktlinjer kräver också att arbetsmarknadens parter aktivt deltar i alla stadier, från planeringen av åtgärderna till förverkligandet av dem. Vid toppmötet om sociala frågor den 13 december 2001 konstaterade arbetsmarknadens parter att trepartssamråden måste utvecklas och förbättras. Det beslutades också att ett socialt trepartstoppmöte för tillväxt och sysselsättning skulle anordnas varje år före Europeiska rådets vårmöte.
- (22) Förutom dessa sysselsättningsriktlinjer bör medlemsstaterna fullständigt genomföra de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och se till att åtgärderna är helt förenliga med upprätthållandet av sunda offentliga finanser och makroekonomisk stabilitet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De bifogade riktlinjerna för medlemsstaternas sysselsättningspolitik antas härmed.

Artikel 2

Alla aspekter av riktlinjerna skall beaktas i medlemsstaternas sysselsättningspolitik på ett övergripande och integrerat sätt, vilket skall redovisas i de nationella handlingsplaner som skall lämnas in den 1 oktober varje år.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*

Sysselsättningsriktlinjerna

En europeisk strategi för full sysselsättning och bättre arbetstillfällen för alla

Medlemsstaterna skall genomföra sin sysselsättningspolitik så att syftena och de prioriterade insatsområdena förverkligas och sträva efter att uppnå de mål som anges i det följande. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt goda styrelseformer i samband med sysselsättningspolitiken.

Förutom dessa sysselsättningsriktlinjer och de tillhörande rekommendationerna för sysselsättningen bör medlemsstaterna helt och fullt genomföra de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och se till att de två redskapen fungerar enligt samma principer.

A. De övergripande målen

I enligt med dagordningen från Lissabon skall medlemsstaterna i sin sysselsättningspolitik främja de tre målen full sysselsättning, kvalitet och produktivitet i arbetet samt social sammanhållning och integration.

Dessa mål bör eftersträvas på ett balanserat sätt eftersom de är lika viktiga när det gäller att uppnå unionens målsättningar. Eventuella synergieffekter bör utnyttjas fullt ut med utgångspunkt i den positiva samverkan mellan de tre målen.

Full sysselsättning

Medlemsstaterna skall sträva efter att skapa full sysselsättning genom att genomföra en mångsidig politisk strategi som innehåller åtgärder både för arbetsgivare och arbetstagare, och härigenom höja sysselsättningsintensiteten mot de mål som fastställts i Lissabon och Stockholm.

Sysselsättningspolitiken skall bidra till att man uppnår följande genomsnittliga mål i EU:

- *Den totala sysselsättningsintensiteten skall vara 67 % år 2005 och 70 % år 2010.*
- *Sysselsättningsintensiteten för kvinnor skall vara 57% år 2005 och 60% år 2010.*
- *Sysselsättningsintensiteten för äldre arbetstagare skall vara 50 % år 2010.*

Medlemsstaterna skall fastställa motsvarande nationella mål som är förenliga med de resultat som förväntas uppnås på EU-nivå.

Att förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet

Bättre kvalitet i arbetet hör nära samman med övergången till en konkurrenskraftig och kunskapsbaserad ekonomi och är ett mål som alla berörda aktörer med förenade krafter bör sträva mot, främst genom social dialog. Frågan om kvalitet är mångfacetterad och gäller både vissa aspekter av själva arbetet och arbetsmarknaden som helhet. Kvalitet omfattar arbetets inneboende kvalitet, kompetenskrav, livslångt lärande och karriärutveckling, jämställdhet, hälsa och säkerhet i arbetet, flexibilitet och trygghet, integration och möjlighet att delta på arbetsmarknaden, arbetets organisation och balansen mellan arbetsliv och fritid, den sociala

dialogen och arbetstagarrepresentation, mångfald och icke-diskriminering samt övergripande arbetsresultat.

En ökning av sysselsättningen måste gå hand i hand med en ökning av arbetskraftens totala produktivitet. Kvalitet i arbetet kan bidra till att höja arbetskraftens produktivitet och synergieffekterna mellan dessa bör utnyttjas maximalt. Detta är en utmaning för den sociala dialogen.

Att stärka den sociala sammanhållningen och integrationen

Sysselsättningspolitiken bör främja social integration genom att underlätta förvärvsarbete och gynna tillträdet till stabil och kvalitativ sysselsättning för alla arbetsföra kvinnor och män, motverka diskriminering på arbetsmarknaden och förebygga att människor utesluts från arbetslivet.

Den ekonomiska och sociala sammanhållning bör främjas genom att man utjämnar de regionala skillnaderna när det gäller sysselsättning och arbetslöshet, försöker lösa sysselsättningsproblemen i mindre gynnade områden i EU och vidtar åtgärder som på ett positivt sätt stöder en ekonomisk och social omstrukturering.

Politiken bör bland annat bidra till att andelen arbetande fattiga i alla medlemsstater minskar betydligt före 2010.

B. Prioriterade insatsområden

När medlemsstaterna strävar efter att uppnå de tre övergripande målen skall följande områden prioriteras. Jämställdhetsperspektivet skall integreras inom varje prioriterat område.

1. AKTIVA OCH FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER FÖR ARBETSLÖSA OCH PERSONER UTANFÖR ARBETSKRAFTEN

Medlemsstaterna skall förebygga långtidsarbetslöshet och främja en varaktig återintegration på arbetsmarknaden för både arbetslösa och personer utanför arbetskraften som vill arbeta. De skall göra följande:

- Se till att man tidigt identifierar de arbetssökandes behov, ger dem råd och vägledning, stöder deras arbetssökande och utformar en individanpassad handlingsplan redan i början av arbetslöshetsperioden. *Senast 2005 skall sådana tjänster erbjudas alla arbetslösa personer innan de går in i den fjärde arbetslöshetsmånaden.*

Erbjuda arbetssökande möjlighet att ta del av effektiva åtgärder som ökar deras anställbarhet och integrationsmöjligheter. De aktiva arbetsmarknadsåtgärderna bör motsvara individuella behov, särskilt med tanke på de personer som har de största svårigheterna på arbetsmarknaden, och bör ge människorna sådana erfarenheter som behövs för att de skall kunna konkurrera på arbetsmarknaden. Medlemsstaterna skall särskilt se till följande:

Senast 2005 skall alla arbetslösa erbjudas en ny start i form av arbetspraktik eller utbildning (vid behov skall de också få kontinuerlig hjälp med att söka arbete) innan

de varit arbetslösa sex månader när det gäller ungdomar som löper den största risken att bli långtidsarbetslösa eller innan de varit arbetslösa i tolv månader i alla andra fall.

Senast 2010 skall 30 % av de långtidsarbetslösa delta i en aktiv åtgärd bestående av arbetspraktik eller utbildning.

- Se till att arbetsmarknadsprogrammets effektivitet utvärderas regelbundet och att de justeras i enlighet med detta.

2. GYNNA FÖRETAGARANDA OCH FRÄMJA SKAPANDE AV ARBETSTILLFÄLLEN

Medlemsstaterna skall uppmuntra skapandet av fler och bättre arbetstillfällen främja företaganda och innovation i ett gynnsamt företagsklimat. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt att tillvarata möjligheterna att skapa arbetstillfällen inom nya företag, inom tjänstesektorn och inom sektorn för forskning och utveckling. De politiska initiativ som underbyggs med nationella mål skall inriktas på följande:

- Främja allmän och yrkesinriktad utbildning om företagande och företagsledning och ge stöd, särskilt i form av yrkesinriktad utbildning, så att företagsverksamhet blir en yrkesmöjlighet för alla, särskilt kvinnor, arbetslösa och personer utanför arbetskraften som vill arbeta.
- Förenkla och minska administrativa bördor och eventuella hinder i lagstiftningen för etablering av företag och vid anställning av personal, göra det lättare för nystartade företag och företag med hög tillväxtpotential att få tillgång till mikrokrediter och riskkapital (se även riktlinje 11 i de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken).

3. HANTERA FÖRÄNDRINGAR OCH FRÄMJA ANPASSNINGSFÖRMÅGAN I ARBETET

Medlemsstaterna skall underlätta arbetstagarnas och företagens förmåga att anpassa sig till förändringar, med beaktande av att det behövs både flexibilitet och trygghet. De skall modernisera arbetslagstiftningen genom att luckra upp överdrivet stränga bestämmelser som påverkar dynamiken på arbetsmarknaden och anställningen av grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden, utveckla den sociala dialogen, främja företagets sociala ansvar och vidta andra lämpliga åtgärder för att främja följande:

- Olika slag av arbetsavtal och arbetsvillkor, bland annat i fråga om arbetstider, som gynnar karriären och skapar en bättre balans mellan arbete och privatliv samt mellan flexibilitet och trygghet.
- Bättre arbetsförhållanden, bland annat arbetsmiljön, och möjlighet för alla arbetstagare att delta i utbildning. Syftet med politiken skall vara att uppnå särskilt följande mål:

En minskning av andelen olycksfall i arbetet med 15 % totalt och med 25 % i högrisksektorer i alla medlemsstater.

Mindre skillnader mellan lågkvalificerade och högkvalificerade arbetstagares deltagande i utbildning.

- Utveckling och spridning av innovativa och stabila arbetsorganisationer.
- Positiv ledning av ekonomiska förändringar och av omstrukturering.

4. FLER OCH BÄTTRE INVESTERINGAR I MÄNSKLIGT KAPITAL OCH STRATEGIER FÖR LIVSLÅNGT LÄRANDE

Medlemsstaterna skall genomföra strategier för livslångt lärande och bland annat förbättra kvaliteten och effektiviteten i systemen för allmän och yrkesinriktad utbildning i syfte att ge alla de färdigheter som krävs av en modern arbetskraft i ett kunskapsbaserat samhälle för att möjliggöra deras yrkesutveckling och minska den bristande överensstämmelsen mellan arbetskraftens färdigheter och arbetsmarknadens behov samt flaskhalsar på arbetsmarknaden.

Syftet med politiken skall särskilt vara att uppnå följande mål före 2010:

- *Medlemsstaterna bör se till att den genomsnittliga andelen 25–64-åringar i EU med minst en utbildning på gymnasienivå uppgår till minst 80 %.*
- *Andelen vuxna som deltar i allmän och yrkesinriktad utbildning skall ha stigit till 15 % i EU och till över 10 % i varje medlemsstat.*

Arbetsgivares och enskilda individers effektiva investeringar i mänskligt kapital skall underlättas, till exempel genom lämplig beskattning av utgifter för allmän och yrkesinriktad utbildning, och offentliga medel skall omfördelas till investering i mänskliga resurser i enlighet med de totala budgetåtagandena.

Syftet med politiken skall särskilt vara att senast 2010 ha åstadkommit en betydande ökning av de offentliga och privata investeringarna per capita i mänskliga resurser, i enlighet med nationella mål, bland annat en betydande ökning av företagens investeringar i utbildning av vuxna, med målet att uppnå 5 % av de totala arbetskostnaderna i EU.

5. ÖKA UTBUDET AV ARBETSKRAFT OCH FRÄMJA AKTIVT ÅLDRADE

Medlemsstaterna skall verka för ett tillräckligt utbud av arbetskraft och för tillräckliga sysselsättningsmöjligheter som stöd för den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen. De skall göra följande:

- Öka arbetsmarknadsdeltagandet genom att tillvarata potentialen inom alla befolkningsgrupper med hjälp av en allsidig strategi som särskilt går ut på att göra arbetstillfällena tillgängliga och attraktiva, göra det lönsamt att arbeta, höja kompetensnivåerna och tillhandahålla tillräckliga stödjande åtgärder.
- Främja aktivt åldrande bland annat genom att främja arbetsförhållanden som gynnar förvärvsarbete – till exempel möjligheter att delta i fortbildning och flexibla former av arbetsorganisation – och undanröja faktorer som uppmuntrar ett tidigt utträde från arbetsmarknaden, bland annat genom att reformera förtidspensionssystemen och se till att det lönar sig för individen att förbli aktiv på arbetsmarknaden.

Syftet med politiken skall särskilt vara att senast 2010 ha höjt den faktiska genomsnittliga åldern för utträde från arbetsmarknaden (uppskattningsvis 59,9 år

under 2001) med 5 år i EU. Medlemsstaterna skall därför fastställa nationella mål som är förenliga med de resultat som förväntas uppnås på EU-nivå.

- Tillvarata den ytterligare arbetskraft som invandringen ger upphov till, i enlighet med invandringspolitiken i gemenskapen och på ett sätt som stöder ursprungsländernas långsiktiga utvecklingsmål.

6. JÄMSTÄLLDHET

Medlemsstaterna skall genom integrering av ett jämställdhetsperspektiv och specifika politiska åtgärder successivt undanröja skillnaderna mellan könen vad gäller sysselsättning, arbetslöshet och lön. *Syftet med politiken skall särskilt vara att senast 2010 ha utjämnat könsskillnaderna i fråga om arbetslöshet och att ha minskat löneskillnaderna mellan könen med hälften i alla medlemsstater, genom en mångsidig strategi för att ta itu med de faktorer som ligger bakom löneskillnaderna mellan könen, bland annat segregering inom sektorer och yrken, allmän och yrkesinriktad utbildning, yrkesklassificering och lönesystem, informationsverksamhet samt öppenhet och insyn.*

Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt förenandet av arbete och familjeliv, bland annat genom att erbjuda barnomsorg och vårdmöjligheter för andra anhöriga. *Syftet med politiken skall vara att senast 2010 kunna erbjuda barnomsorg för 33 % av barnen i åldern 0-3 år och för 90 % av barnen mellan tre år och den obligatoriska skolåldern i varje medlemsstat.*

7. FRÄMJA INTEGRERING AV MINDRE GYNNADE PERSONER PÅ ARBETSMARKNADEN OCH MOTVERKA DISKRIMINERING

Medlemsstaterna skall främja integrering av personer som har särskilda svårigheter på arbetsmarknaden, till exempel personer som avbrutit sin utbildning, funktionshindrade personer, invandrare och etniska minoriteter, genom att utveckla deras anställbarhet, förbättra möjligheterna till arbete och motverka alla former av diskriminering.

Syftet med politiken skall vara att uppnå följande mål före 2010:

- *Andelen personer som avbryter sin utbildning skall ha halverats i alla medlemsstater så att den totala andelen i EU minskar till 10 %.*
- *Arbetslösheten bland mindre gynnade personer skall ha minskat med hälften i alla medlemsstater, i enlighet med nationella definitioner.*
- *Skillnaderna mellan arbetslösheten bland EU-medborgare och övriga länders medborgare skall ha minskat med hälften i alla medlemsstater.*

8. INCITAMENT SOM GÖR ARBETE TILL ETT LÖNSAMT OCH ATTRAKTIVT ALTERNATIV

Medlemsstaterna skall se över de ekonomiska incitamenten i avsikt att göra arbete till ett attraktivt alternativ och att uppmuntra människor att söka arbete, börja arbeta och fortsätta arbeta. De skall reformera skatte- och bidragssystemen och växelverkan mellan dessa i syfte att undanröja arbetslöshet, fattigdom och arbetslöshetsfallor, uppmuntra förvärvsarbete bland kvinnor, lågkvalificerade arbetstagare, äldre arbetstagare och de personer som har de största svårigheterna att komma ut på arbetsmarknaden.

Medlemsstaterna skall upprätthålla en tillräcklig social trygghet samtidigt som de ser över ersättningsnivåer och förmånstider, se till att systemet för förvaltning av bidrag fungerar effektivt, särskilt vad gäller sambandet med effektivt arbetssökande, med hänsyn till förhållandena i varje enskilt fall, i tillämpliga fall diskutera utbetalning av förmåner till förvärvsarbetande, minska de höga marginalskatterna för att avlägsna arbetslöshetsfallor och minska skattetrycket på lågavlönade personer.

Syftet med politiken skall särskilt vara att senast 2010 åstadkomma en betydande sänkning av skattetrycket på lågavlönad arbetskraft i enlighet med nationella mål.

9. OMVANDLA ODEKLARERAT ARBETE TILL REGULJÄR SYSSELSÄTTNING

Medlemsstaterna skall utveckla och genomföra mångsidiga åtgärder för att råda bot på det odeklarerade arbetet, bland annat förenkla företagsklimatet, avlägsna avskräckande faktorer och se till att det finns tillräckliga incitament inom skatte- och bidragssystemen, förbättra kontrollen av efterlevnaden av lagstiftning och införa påföljder. De skall investera i utvecklingen av den statistiska grunden på nationell nivå och EU-nivå för att mäta problemets omfattning samt de framsteg som görs på nationell nivå.

Syftet med politiken skall vara att senast 2010 åstadkomma en betydande minskning av det odeklarerade arbetet i alla medlemsstater, med hjälp av en bättre statistisk grund.

10. FRÄMJA YRKESMÄSSIG OCH GEOGRAFISK RÖRLIGHET OCH FÖRBÄTTRA MATCHNINGEN MELLAN UTBUDE OCH EFTERFRÅGAN PÅ ARBETSKRAFT

Medlemsstaterna skall försöka lösa problem som brist på arbetskraft, flaskhalsar och regionala skillnader mellan arbetslöshet och sysselsättning genom att främja yrkesmässig rörlighet och avlägsna hinder för geografisk rörlighet, särskilt genom att genomföra handlingsplanen för kompetens och rörlighet, förbättra erkännandet av och informationen om kvalifikationer och färdigheter, möjligheterna att överföra sociala förmåner och pensionsrättigheter, tillhandahålla lämpliga incitament i skatte- och bidragssystemen och tillvarata den potential som invandringen ger.

Informationen om arbetstillfällen och utbildningsmöjligheter i medlemsstaterna och på europeisk nivå bör främjas för att stödja en effektiv matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. *Detta innebär bland annat att arbetssökande inom hela EU senast 2005 skall kunna få information om alla lediga platser som anmäls till medlemsstaternas arbetsförmedlingar.*

C. Att främja bättre styrelseformer, partnerskap och genomförande

Medlemsstaterna skall se till att sysselsättningsriktlinjerna faktiskt genomförs, även på regional och lokal nivå.

Mobilisering av alla berörda aktörer

Med vederbörlig respekt för olika nationella seder och bruk skall man se till att relevanta parlamentsorgan engageras i genomförandet av riktlinjerna. Dessutom skall alla de viktigaste

berörda parterna, även det civila samhället, aktivt bidra till den europeiska sysselsättningsstrategin.

Regionala och lokala aktörers deltagande i utvecklingen och genomförandet av riktlinjerna bör stödjas genom lokala partnerskap, informationsverksamhet och samråd.

Arbetsmarknadens parter starkt engagerade

Samarbetet med arbetsmarknadens parter bör uppmuntras nationellt, regionalt och lokalt samt på sektors- och företagsnivå för att säkerställa att sysselsättningsstrategin genomförs, övervakas och följs upp.

På nationell nivå uppmanas arbetsmarknadens parter att med hänsyn till landets seder och bruk se till att riktlinjerna verkligen genomförs och att avlägga rapport om sina viktigaste bidrag på alla de områden som ingår i deras befogenheter, särskilt hantering av förändringar och anpassningsförmåga, synergieffekter mellan flexibilitet och trygghet, utveckling av det mänskliga kapitalet, jämställdhet, åtgärder för att göra det lönsamt att arbeta samt arbetsmiljöfrågor.

De europeiska arbetsmarknadsparterna på branschövergripande nivå och sektorsnivå uppmanas att bidra till genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna och att stödja de insatser som görs av de nationella arbetsmarknadsparterna på olika nivåer, som till exempel branschövergripande, sektoriell och lokal nivå. Arbetsmarknadens parter på branschövergripande nivå meddelande i sitt gemensamma arbetsprogram att de varje år kommer att rapportera om hur de bidragit till att genomföra riktlinjerna. Arbetsmarknadens parter på sektorsnivå uppmanas rapportera om de åtgärder de vidtar.

Effektiva instanser som ansvarar för genomförandet

Medlemsstaterna skall se till att de operativa instanserna uppnår målen och prioriteringarna för sysselsättningspolitiken på ett effektivt sätt. Detta innebär bland annat att det måste finnas ett modernt system av arbetsförmedlingar som samarbetar nära med de instanser som ansvarar för social återintegration. Det måste också finnas kvalitativa instanser som stödjer livslångt lärande och arbetsmiljöinspektörer som främjar bättre arbetsförhållanden.

Tillräckliga ekonomiska anslag

Medlemsstaterna skall se till att det anslås tillräckligt med ekonomiska medel för genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna, utan att frånga kravet om sunda offentliga finanser enligt de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken.

De skall fullt utnyttja det potentiella bidraget från strukturfonderna, särskilt Europeiska socialfonden, för att stödja genomförandet av åtgärderna och bygga upp den institutionella kapaciteten på sysselsättningsområdet.